

teatre lliure

© Sonja Rothweiler

macbeth

de **william shakespeare**

direcció **jürgen gosch**

düsseldorfer schauspielhaus

Teatre Lliure: Montjuïc – Sala Fabià Puigserver, 24 i 25 de març del 2007

macbeth

de **william shakespeare** direcció **jürgen gosch**
düsseldorfer schauspielhaus

traducció de l'anglès **Angela Schanelec** / dramaturgia **Rita Thiele** /
escenografia i vestuari **Johannes Schütz** / il·luminació **Franz David**

intèrpret

Michael Abendroth / Thomas Dannemann / Jan-Peter Kampwirth / Horst Mendroch / Ernst Stötzner / Devid Striesow / Thomas Wittmann

ajudants de direcció **Adam Nalepa** i **Katrin Wiesemann** / ajudanta de
dramaturgia **Johanna Latz** / ajudanta d'escenografia **Katrin Gerheuser** /
ajudanta de vestuari **Sabine Thoss** / cap tècnic **Thomas Meissner** / cap de
maquinistes **Wendelin Hussmann** / maquinistes **Werner Schalipp, Frank Michael Bessler, Dirk Friedrichs** i **Peter Raven** / mecanisme escènic **Jürgen Rauser** / pintors **Katja Markel, John Ciernicki** i **Annette Wroblík** / utillers **Ramona Erkelenz** i **Harry Barthuli** / sastresses **Stefanie Pürschler** i **Katrin Jäger** / sabater **Peter Wellemsen** / maquillador de sang **Matthias Butt** / apuntadora **Katrin Wiesemann** / regidor **Paul Adler** / producció en gira **Barbara Steinbeck** / alumna en pràctiques de vestuari **Bettina Bungert** / alumna en pràctiques de dramaturgia **Nadine Vollmer**

i els equips del **Teatre Lliure**

producció **Düsseldorfer Schauspielhaus**

amb el suport de la **UTE - Unió de Teatres d'Europa**

durada de l'espectacle: **2h. 45' sense pausa**

espectacle en alemany subtitulat en català
no recomanat per a menors de 16 anys

*“Un assassinat és un assassinat, i això
comporta sang, pixum i violència.”
(Jürgen Gosch)*

Celebrada i polèmica, premiada i convidada tant a Alemanya com a l'estranger: Theatertreffen 2006, Bayerisches Staatsschauspiel de Munic, Hollandfestival d'Amsterdam, Festwochen de Viena, Standard Idéal-Festival de París, etc. El fulminant muntatge de Jürgen Gosch ha provocat furor.

Tot tornant del camp de batalla, Macbeth i Banquo es troben amb tres bruixes que els anuncien que Macbeth serà rei. Pensar en la corona fa que, a partir d'aleshores, tant Macbeth com la seva esposa, lady Macbeth, ja no tinguin un moment de pau. Es produeix l'assassinat del rei Duncan, gairebé inevitablement. Macbeth és nomenat rei; però cada cop més es veu immers en una espiral de violència, fins que la tercera i més llòbrega profecia de les bruixes es fa realitat. Aquesta tragèdia de Shakespeare és una reflexió insistent sobre les metamorfosis del mal i les màscares de la por.

“Potser aquest drama de Shakespeare fins ara no s'havia presentat tan clar i tan físic, tan repugnant i tan fascinant en la seva duresa, però virtuós i còmic, també, en la seva brusquetat.” Frankfurter Allgemeine Zeitung.

© Sonja Rothweiler

Macbeth s'estrena el 29 setembre del 2005 a la Schauspielhaus de Düsseldorf. El públic de Düsseldorf va sortir escandalitzat per aquesta sangonosa i explícita producció. Un terç del públic va sortir de la sala, però els espectadors que es van quedar van premiar l'espectacle amb una ovació a peu dret.

El 2006, és seleccionat entre tres-cents espectacles en llengua alemanya per formar part dels deu espectacles del festival Berliner Theatertreffen. Les aclaparadores lloançes de la crítica van aconseguir superar la indignació del públic.

La revista *Theaterheute* nomena **Macbeth** Producció de l'Any 2005-2006 per franca majoria en una votació que inclou 38 crítics alemanys.

més informació:

www.duesseldorfer-schauspielhaus.de

www.berliner-schauspielschule.de/gosch.htm#Neues

www.theaterheute.de

© Sonja Rothweiler

william shakespeare

El 1564 neix a Stratford-on-Avon, al comtat de Warwick, Anglaterra. El bategen el 26 d'abril a l'església de la Sagrada Trinitat de Stratford, encara que la seva data de naixement se celebra el 23 (data també de la seva mort). Fill de John Shakespeare, guanter i comerciant, i de Mary Arden, de família més distingida. El matrimoni va tenir vuit fills, dels quals en van sobreviure quatre nois i una noia.

El 1570 es prohibeix el teatre al terme municipal de Londres, motiu pel qual els teatres s'instal·len a l'altra banda del Tàmesis, al South Bank. El 1572 s'obliga a les companyies teatrals a posar-se sota la protecció d'un noble. El 1573 la companyia del Comte de Leicester actua a Stratford (on torna el 1576).

El 1582 Shakespeare es casa amb Anne Hathaway, vuit anys més gran que ell, natural de Shottery, prop de Stratford. El maig del 1583 neix la seva filla Susanna. El febrer del 1585 neixen els seus fills bessons Hamnet i Judith.

Possiblement, el 1587 es trasllada a Londres sense la família. Després d'è fer de mestre, entra com a actor de la companyia Queen's Men. Per un pamflet de Robert Greene en contra d'ell, el 1592 sabem que estava plenament establert a Londres com a actor i ja havia escrit *Enric VI* i *La comèdia dels errors*.

El 1593 publica *Venus i Adonis*, dedicat al Comte de Southampton, *Ricard III* i *Titus Andrònic*. El 1594 apareix *El rapte de Lucrecia*, un poema dedicat també al Comte de Southampton. És membre de la companyia Chamberlain's Men, amb Richard Burbage i William Kempe. Escriu *L'amansiment de l'harpia*, *Treballs d'amor perdut* i *Els dos cavallers de Verona*. El 1595 escriu *Ricard II*, *El somni d'una nit d'estiu* i *Romeo i Julieta*.

El 1596 mor el seu fill Hamnet. Escriu *El rei Joan* i *El mercader de Venècia*. El seu pare demana - i li concedeixen - el títol de Cavaller, que l'autoritza a usar un escut d'armes amb una llança i el lema "Non sancz droit". El 1597 compra una casa a Stratford, New Place, tot i que continua vivint a Londres. Escriu la primera part d'Enric IV. La segona part és del 1598, l'any que publica per primer cop una de les seves teatrals, *Treballs d'amor perdut*.

Són del 1599 *Enric V*, *Molt soroll per no res* i *Juli Cèsar*, que va servir segurament per a la inauguració del teatre The Globe, del qual era accionista. L'any següent escriu *Les alegres casades de Windsor*, *Al vostre gust* i *Nit de reis*, i el 1601 *Hamlet*. El mateix any es produeix un cop d'estat fracassat i l'execució posterior del Comte d'Essex, precedit per una representació de *Ricard II*. També és l'any que mor el seu pare.

jürgen gosch

(Cottus, 1943)

Entre 1962 i 1964 estudia a l'Escola d'Art Dramàtic del Berlín Oriental. La seva primera feina com a actor el porta al Theater Parchim de Mecklemburg. Entre el 1967 i el 1970 el contracta el Theater Potsdam, on debuta com a director. Cridat per Fritz Marquardt, entra a la Volksbühne, al Berlín oriental, on estrena el 1978 un Büchner, *Leonce und Lena* (*Leonci i Lena*), molt crític amb el sistema, que es va veure obligat a suspendre les representacions. Ja instal·lat a l'Alemanya occidental, dirigeix algunes peces al teatre nacional de Hannover i al Theater Bremen.

Al 1984 li arriba el primer gran èxit amb *Ödipus (Èdip)*, de Sòfocles, a la Schauspielhaus de Colònia, que obté el 1985 el Premi de Teatre Europeu a la Biennale di Teatro de Venècia. El 1984 és nomenat director del Thalia Theater d'Hamburg, sota la direcció general de Jürgen Flimm. El 1987 signa la seva primera òpera i el 1988 entra a formar part de l'equip de direcció artística de la Schaubühne am Lehniner Platz de Berlín. A partir del 1989 torna a l'activitat independent i treballa en diversos teatres d'Alemanya, com la Schauspielhaus de Bochum i el Schauspiel de Frankfurt del Main. El 1993 entra al Deutsches Theater de Berlín, sota la direcció general de Thomas Langhoff, fins al 1999. Des de llavors treballa periòdicament a la Schauspielhaus de Düsseldorf i al Deutsches Theater d'Hamburg. Des de 1984 els seus espectacles han estat presents regularment al festival Berliner Theatertreffen, que reuneix a Berlín els millors espectacles alemanys de l'any. Entre els seus èxits més recents destaquen el 2004 la posada en escena de *Sommergäste (Els estiuejants)*, de Maksim Gorki, per la qual va obtenir el premi de Director de l'Any de la revista *Theater heute*. A continuació, el mateix any, estrena *Wer hat Angst vor Virginia Woolf? (Qui té por de Virginia Woolf?)* d'Edward Albee, i aquest *Macbeth*, de W. Shakespeare, la seva sisena producció amb el Düsseldorfer Schauspielhaus, que va provocar un gran escàndol. Arran d'aquesta posada en escena es va engegar una discussió sobre la representació de la violència al teatre, similar a la que es va donar en el cas de Botho Strauss i Luc Bondy per la seva versió de *Titus Andrònic*, presentada la mateixa temporada a París. Gösch ja havia protagonitzat polèmiques amb els seus muntatges en algun altre muntatge, i especialment amb la presentació a Holanda de *Tristan und Isolde*, de Richard Wagner per a De Nederlandse Opera, el 1987.

**direccions d'escena
(selecció)**

- 2006 *Die Frau von früher*, de Roland Schimmelpfennig. Schauspiel Colònia.
Unten, de Maksim Gorki. Deutsches Schauspielhaus, Hamburg.
Auf der Greifswalder Straße, de Roland Schimmelpfennig. Deutsches Theater, Berlín.
- 2005 *Der Kirschgarten*, d'Anton Txèckhov. Schauspielhaus, Zurich.
Macbeth, de William Shakespeare. Schauspielhaus, Düsseldorf - Berliner Theatertreffen.
Drei Schwestern, d'Anton Txèckhov. Schauspiel Hannover.
Ein Spanisches Stück, de Yasmina Reza. Deutsches Schauspielhaus, Hamburg.
- 2004 *Wer hat Angst vor Virginia Woolf*, d'Edward Albee. Deutsches Theater Berlín - Berliner Theatertreffen.
Peer Gynt, de Henrik Ibsen. Schauspielhaus Bochum.
Der zerbrochne Krug, de Heinrich von Kleist. Deutsches Schauspielhaus Hamburg.
Sommergäste, de Maksim Gorki. Schauspielhaus Düsseldorf - Berliner Theatertreffen.
- 2003 *Wie es euch gefällt*, de William Shakespeare. Deutsches Schauspielhaus Hamburg.
- 2002 *Vorher / Nachher*, de Roland Schimmelpfennig. Deutsches Schauspielhaus Hamburg.
- 2001 *Da kommt noch wer*, de Jon Fosse. Schauspielhaus Düsseldorf.
Push up 1-3, de Roland Schimmelpfennig. Deutsches Schauspielhaus Hamburg.
- 2000 *Das Käthchen von Heilbronn*, de Heinrich von Kleist. Schauspielhaus Düsseldorf.
Der Name, de Jon Fosse. Schauspielhaus Düsseldorf.
- 1997 *Zurüstungen für die Unsterblichkeit*, de Peter Handke. Deutsches Theater Berlín.
- 1995 *Prinz Friedrich von Homburg*, de Heinrich von Kleist. Deutsches Theater Berlín.

- 1993 *Die Stunde da wir nichts voneinander wussten*, de Peter Handke. Schauspielhaus Bochum.
Amphitryon, de Heinrich von Kleist. Deutsches Theater Berlín.
- 1992 *Gyges en zijn ring*, de Friedrich Hebbel. Holland Festival - Toneelgroep Amsterdam.
- 1988 *Macbeth*, de William Shakespeare. Schaubühne Berlín.
Bakchanten, d'Eurípides. Toneelgroep Amsterdam.
- 1987 *Warten auf Godot*, de Samuel Beckett. Thalia Theater Hamburg.
Tristan und Isolde, de Richard Wagner. De Nederlandse.
- 1986 *Der Menschenfeind*, de Molière. Thalia Theater Hamburg.
- 1985 *Penthesilea*, de Heinrich von Kleist. Thalia Theater Hamburg.
- 1984 *Warten auf Godot*, de Samuel Beckett. Schauspiel Colònia.
Ödipus, de Sòfocles. Schauspiel Colònia/Thalia Theater Hamburg - Berliner Theatertreffen.
- 1983 *Der Menschenfeind*, de Molière. Schauspiel Colònia - Berliner Theatertreffen.
Ein Sommernachtstraum, de William Shakespeare. Schauspiel Colònia.
- 1982 *Nachtasyl*, de Maksim Gorki. Schauspiel Colònia - Berliner Theatertreffen
- 1981 *Hamlet*, de William Shakespeare. Theater Bremen.
- 1978 *Prinz Friedrich von Homburg*, de Heinrich von Kleist. Staatstheater Hannover.

© Sonja Rothweiler

retrat de jürgen gosch

Qui hagi tingut l'oportunitat de veure Jürgen Gosch enfilat en un escenari sap que és un home de poques paraules. Els fonaments teòrics i els debats fora de to no es compadeixen del seu estil. Gosch és un treballador silenciós i tenaç que expressa el que té a dir per mitjà de les seves produccions i que fa honor a la humilitat: *“amb el meu treball teatral no vull transmetre res que vagi més enllà dels seus objectes”*. El teatre de Gosch és la feina concentrada d'un asceta que se submergeix completament en el treball del text, que evita tot el que pot ser *show*, efecte i *glamour*. Ha estat titllat de “pedant”, de “purità” i fins i tot de “predicador penitent”. El 1987, la revista *Spiegel* va publicar: *“Sotmet el seu públic a sessions tedioses, denses, massa llargues, mancades de qualsevol brillantor”*. Amb tot, seria injust qualificar els seus espectacles d'exercicis espirituals o monacals. La brillantor de les seves obres prové sovint de dins i són d'una qualitat escènica i actoral que el permeten enfrontar-se amb el cap ben alt a les modes i les grolleries de l'època.

Gosch sempre ha estat fidel al seu estil, i així ha aconseguit no perdre mai la seva actualitat. El gener del 2004, per exemple, va saber alliberar de tota la pols i de tot el patetisme de la lluita de classes, en un escenari totalment buit, una obra com *Els estiuejants* de Gorki, i va aconseguir de manera màgica fer-ne una peça d'actualitat summament il·lustrativa, dividida en petites històries fragmentàries. *“Rares vegades s'aprèn tant sobre els éssers humans, al teatre”*, va escriure Andreas Rossman al *Frankfurter Allgemeinen Zeitung*. *“Una posada en escena que guanya exactitud social i proximitat amb la realitat a partir de la seva gran densitat i de les nombroses fractures que planteja”*. L'espectacle va ser invitat al Berliner Theatretreffen, on Gosch ja ha estat convidat nombroses vegades.

Gosch és oriünd de l'ex RDA, on el 1968 va despertar l'animadversió del règim amb una posada en escena de *Leonci i Lena*, de Büchner. Les seves insinuacions sobre el mur de Berlín i l'estat d'internament en què es vivia, per exemple amb el tancament més que al·lusiú de nombroses portes, van determinar que la posada en escena es fes retirar de la programació. Això el va empènyer a traslladar-se, finalment, a l'Alemanya occidental, on Jürgen Flimm es va convertir en el seu mentor principal convocant-lo primer a Colònia i després al Thalia Theater d'Hamburg. La feina de Gosch va contribuir de manera important a la inclusió del teatre de Flimm entre grup de sales de primer nivell, amb les seves posades en escena, generalment en col·laboració amb l'escenògraf Axel Manthey i el dramaturg Wolfgang Wines. El 1983 va celebrar un gran èxit amb *El Misanthrop*, en una posada en escena

increïblement refrescant i plena de temperament que comptava amb Hans Christian Rudolph al paper protagonista. Un altre dels seus triomfs va ser *Èdip*, de Sòfocles, amb Ulrich Wildgruber de protagonista, una posada en escena amb màscares i coturns.

Entre els autors predilectes de Gosch hi ha Kleist, Molière, Shakespeare, Büchner i Beckett. De tots ells ha muntat algunes peces en repetides ocasions, com per exemple *Tot esperant Godot* (el 1984 a Colònia, el 1987 a Hamburg i el 1996 al Deutsches Theater de Berlín). Tant si es tracta del *Somni d'una nit d'estiu* de Shakespeare com d'*El príncep d'Hamburg*, de Kleist, les posades en escena de Gosch sempre tenen alguna cosa de ritual, els colors dominants són el blanc i el negre, i petits símbols prenen una importància singular. “*Aquí hi ha algú que busca un mite nou, una imatge coherent, una mena de meditació compartida, que no per això deixa de plantejar exigències intel·lectuals*”, va escriure Lothar Schmidt-Mühlisch el 1987 al diari *Welt*.

El 1988 va ser convocat a succeir Luc Bondy a l'equip artístic de la Schaubühne de Berlín . Va debutar amb una posada en escena de *Macbeth* tan “pàl·lida” que, a causa d'aquest fracàs, es va veure obligat a demanar una “excedència” del càrrec de director artístic, i va acabar deixant el teatre el 1990, després de fer dos espectacles més. A partir de 1993, i fins al 1999 quan va ser substituït Thomas Langhoff, va trobar una nova pàtria artística al Deutsches Theater. Un cop més es va dedicar a explorar els grans clàssics, renunciant sempre a intervenir en els textos, i durant aquests anys desenvolupa una debilitat pel drama contemporani. Ha aconseguit fer veritables interpretacions existencials amb les peces de Peter Handke, Jon Fosse i més recentment Roland Schimmelpfennig. A la seva manera particular, Jürgen Gosch té molt a dir, encara.

christine dössel